

Finansklagenemnda Person

Uttalelse FinKN-2017-181

6.4.2017

Frende Skadeforsikring AS

Ulykke

Fallskjermhopp - brudd i legg og rygg - plutselig ytre fysisk begivenhet?

Konkret vurdering av om skade, som oppstod ved hard landing etter et oppvisningshopp, kunne anses som en ulykkesskade. Nemnda bemerket at ulykkesbegrepet måtte tilpasses den risiko som den forsikrede med viten og vilje utsatte seg for. Nemndas flertall konkluderte med at forsikrede ikke hadde sannsynliggjort at det var noe i det ytre som hadde utviklet seg på en uventet måte og at hendelsen dermed ikke kunne anses som en ulykke etter vilkårene.

Saksfremstilling

Forsikrede (f. 1984) ble skadet ved landingen etter et fallskjermhopp 4.7.14. I en udatert rapport fra Norges Luftsportsforbund heter det:

(Hoppleder) Var demo ansvarlig for denne demoen på "P.." og var nede 2 ganger for å sjekke landingsområdet og mulighetene med aktuell hopper. Vi planla innflyving og eneste mulighet var vannet om vi ikke greide å lande der vi hadde planlagt. Hoppere var enig i dette. Landingsområdet var på ca 50 x 25 m pluss vannet. Hopper har landet her tidligere også, og var ikke første demo for hopper. Har gjort ca 150 hopp siste år og vært en flink og konservativ skjermkjører. Hopper tok en feilvurdering i forhold til innflyvningen, kom feil inn og tok en litt for brå og knapp sving i lav høyde. Dette medførte (til) beinbrudd.

(Hovedinstruktør) Her har det helt klart vært utført et oppvisningshopp, på for trangt landingsområde, kombinert med alt for uerfarne Demo hoppere. Dette førte til at de 2 minst erfarne hopperne, bommer fullstendig på innflyging, flyr seg opp i et hjørne, der det både er for sent til å returnere til vannet, samt fare for å treffe publikum. Begge to velger å gjøre lave svinger på dyp brems, som fører til at begge to lander hardt i sanden. ... D1/HL har fått seg en skrape for valg av landingsområde, samt hvem man tar med seg på Demo når det blir krevende. Begge D2 hoppere, har fått seg en påminnelse om hvor viktig det er å kjenne sine egne begrensinger og kapasiteter, samt rett og plikt til å si "nei" til å gjennomføre. HI K. sitt tiltak for at slikt ikke skal skje igjen er nytt punkt i His plan for K. FSK ...

I skademeldingen datert 13.11.14, heter det:

Skaden skjedde ved fallskjermhopping i regi av K. Fallskjermklubb. Hoppet og landet på ...stranda i K... Skaden skjedde i landingen.

Resulterte i åpent brudd i høyre legg og kompresjonsbrudd i rygg (L3). (...)

Selskapet avslo kravet fordi det ikke forelå en ulykkesskade slik dette defineres i vilkårene. Avslaget ble opprettholdt etter klage til selskapet.

I klagen til nemnda heter det om skadehendelsen:

... Hoppet var et oppvisningshopp hvor 3 hoppere landet på Bystranda i K... under festivalen "P.."...

(Forsikrede) innsiserte landingsområdet 2 timer før hoppet ble foretatt. Landingsområdet ble beregnet, til 50 x 50 meter med vannet som alternativ landingsplass. Når hopperne kom inn for landing så var landingsplassen redusert til 50 x 25 meter. Folk var stimlet sammen, og utplasserte hagemøbler var ikke flyttet på, som forutsatt før hoppet.

Hopperne ble tvunget til å gjøre lave svinger på dyp brems, det blir for trangt og man bommer på innflygning slik at vannet ikke er noe alternativ for landing. Alle hopperne lander hardt i sanden, og ... blir skadet.

Forsikrede har i hovedsak anført at det foreligger en ulykkesskade etter forsikringen. Selv om det ble foretatt en feilvurdering på bakgrunn av den faktiske situasjon, så skjedde det et plutselig og uventet sammenstøt med bakken. En feilvurdering av situasjonen i landingsøyeblikket er i kjerneområdet for en ulykkeshendelse. Å vise til at et sammenstøt med bakken er uunngåelig og nødvendig, er i realiteten å føre opp fallskjermhopping blant unntakene for dekning.

Subsidiært er anført at landingsområdet ble redusert uten at hopperne var kjent med det, og at et forandret landingsområde er en ytre påvirkning som de ikke kunne være forberedt på. Det var ingen kommunikasjon mellom hopper/pilot og personer på bakken.

Atter subsidiært er det vist til rapporten fra Norges Luftsportsforbund, hvor det heter at hopperne bommet på innflygning, fløy seg opp i et hjørne og ikke nådde frem til vannet som alternativ landingsplass. Hopperne måtte foreta lave svinger med dyp brems, og landingen ble derfor unormalt hard. Dette tilsier at det foreligger en "ytre fysisk begivenhet". Hendelsesforløpet fremstår noe uklart. Landingsplassens endring er en ting, men hvorfor man flyr seg opp i et hjørne og ikke kan nå alternativ landingsplass i vannet kan ikke utelukkes å ha andre ytre årsaker som vindforhold, manglende oppdrift, varme fra sanden osv. Avslutningsvis vises det til at Høyesterett har uttalt at det i utgangspunktet skal stilles små krav til den ytre begivenhet, jf. Rt. 1988 s. 394.

Selskapet har i all hovedsak anført at det ikke foreligger en ulykkesskade slik dette defineres i vilkårene. Det skjer ikke noe plutselig og uventet. Ved forberedelsen til landingen vurderte man muligheten for å lande i vannet dersom landingsområdet ble for trangt, noe som er en reell mulighet når det er tilskuere til stede. Ulykkesbegrepet må tilpasses den risiko som den sikrede med viten og vilje utsetter seg for. Ved et fallskjermhopp er sammenstøt med underlaget uunngåelig og nødvendig. At hopperen feilvurderte situasjonen og av den grunn landet hardt, vurderes ikke som en ulykke, se uttalelse 2014-276. Forsikrede har også en lisensforsikring, som gir rett til erstatning for skade som oppstår under utøvelse av sporten selv om skadehendelsen ikke vurderes som en ulykke under en vanlig ulykkesforsikring.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder krav under en reiseforsikring. I pkt. 14.1 annet ledd defineres ulykkesskade som "skade på kroppen forårsaket av plutselig ytre fysisk begivenhet". En slik definisjon av ulykkesbegrepet angir at ikke alle skader skal fanges opp av forsikringsdekningen. Det rettslige innholdet i ulykkesbegrepet er neppe helt i samsvar med den språklig naturlige forståelsen av begrepet ulykke. Men rettstilstanden har likevel vært rimelig klar, jf. Rt. 1988 s. 394 hvor Høyesterett på s. 397 kommenterer en anførsel om at det stilles små krav til den "ytre begivenheten" i en rekke tilfeller.

Nemnda legger til grunn at det skal stilles små krav til den ytre begivenheten, men understreker at det må ha vært noe i den ytre situasjonen som har utviklet seg på en uventet måte, og at det er dette som førte til skaden. Nemnda tilføyer at ulykkesbegrepet i tillegg må tilpasses den risiko som den forsikrede med viten og vilje utsatte seg for, og at dette har betydning for tolkningen av "plutselig ytre, fysisk begivenhet", jf. uttalelse 2015-438 og 2015-310. Endelig bemerkes at det er skadelidte/forsikrede som må sannsynliggjøre at hendelsen utgjør en ulykkesskade slik dette er definert i vilkårene.

Ulykke forårsaket ved fallskjermhopp er i motsetning til ulykke forårsaket ved basehopp ikke unntatt fra dekningsområdet, jf. pkt. 14.5.2 i vilkårene.

Nemnda har ved avgjørelsen av saken delt seg i et flertall og et mindretall.

Finansklagenemnda Persons flertall, leder, Smedsrud, Opheim, Felland og Farestvedt, bemerk:

Skadene oppsto da forsikrede landet på stranden etter et oppvisningshopp sammen med andre hoppere. Hopperne hadde innsisert landingsområdet to timer før hoppet. Forsikrede har opplyst at området var beregnet til 50x50 meter, med vannet som alternativ landingsplass, og at det ved landingen var redusert til 50x25 meter. Hopplederen omtaler landingsområdet som ca. 50x25 meter pluss vannet, men det fremgår ikke om dette gjelder området slik det var ved landingen. Landingsområdet er under enhver omstendighet i strid med det tiltak som hovedinstruktøren omtaler i rapporten: "Landingsområde for demo/oppvisningshopp skal ha en utstrekning på minst en vanlig fotballbane (100x50 meter), vann tillates ikke kalkulert inn i dette, uten at det er planlagt å lande i vann". Selskapet har lagt til grunn at landingsområdet etter hvert var blitt for trangt, dette oppfatter nemnda som at området opprinnelig hadde vært større.

Det foreligger ikke opplysninger som tilsier at hopperne, da de forlot flyet var kjent med at landingsområdet var blitt innskrenket til det halve av forutsatt. Betydningen av dette for hopperens planlegging av landingen og innflyging er dårlig belyst. Det er forsikrede som har bevisbyrden. Slik saken står for nemnda, finner imidlertid ikke nemnda å kunne legge til grunn at det var noe i det ytre som utviklet seg på en uventet måte.

Nemndas mindretall Bjønnes og Kiil, bemerk:

Mindretallet er kommet til at hendelsen er å anse som en ulykke i henhold til vilkårenes pkt. 14.1 annet ledd. Det er på det rene at forsikrede pådro seg benbrudd og brudd i rygg som følge av landingen slik at vilkåret om fysisk skade er oppfylt. Slik mindretallet ser saken, traff forsikrede bakken med en kraft så vidt stor at landingen i seg selv må anses som en plutselig ytre fysisk begivenhet. Mindretallet legger til grunn at forsikrede ble påført en belastning som ligger utenfor den risikoen forsikrede må anses å ha akseptert, og at selskapet må anses å ha påtatt seg ansvar for denne risikoen ved ikke å unnta fallskjermhopping fra forsikringens dekning.

Uttalelse gis i samsvar med flertallets syn.

Uttalelsen er avgitt under dissens

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Ingrid Smedsrud (nestleder), Hege Opheim (nøytralt oppnevnt medlem), Mildrid Felland (selskapsrepresentant), Gro Farestvedt (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Ingebjørg Kiil (forbrukerrepresentant)